

Toimenpidesuunnitelma suomenkielisen perusopetuksen kehittämiseksi Turussa vuosina 2024-2025

Tavoitteet

- Turun kaupungin **pormestariohjelmassa** nostetaan keskeisenä tavoitteena esille erikoisluokkatoiminnan laajentaminen sekä varhainen kielen oppiminen ja segregaaation vähentäminen. Nyt käsiteltävän erikoisluokkaselvityksen on tarkoitus nostaa esille eri mahdollisuuksia pormestariohjelman tavoitteiden toteuttamiseen perusopetuksessa lisäämällä erikoisluokkia, painotettua opetusta tai valinnaisuutta Turussa laajemmin. Tällä hetkellä erikoisluokkatoiminta on kaupungissa keskittynyttä keskusta-alueelle.
- Edellä mainitun lisäksi tavoitteita ovat koulunkäynnin mielekkyyden lisääminen kaupungin kaikissa kouluissa mm. valinnaisainetarjontaa lisäämällä sekä se, että muutos toteutetaan **mahdollisimman kustannusneutraalisti**. Myöhemmin kuvattujen kehittämisaihioiden kustannusvaikutus perusopetuksen palvelualueella on alle puolen prosentin luokkaa, joten uudistuksella ei ole niinkään taloudellisia päämääriä.

Tavoitteet

- Tavoitteena on vähentää myös **suurten kaupunkien välistä segregaatiota** nostamalla Turussa annettavan opetuksen määrää lähemmäksi muiden suurten kaupunkien tasoa.
- Turun kaupungin perusopetuksessa keskeistä on **varmistaa palvelun korkea laatu** ja miten tuo laatu voidaan varmistaa kaikille turkulaisille ja Turkuun muuttaville asuinpaikasta, koulusta ja syntyperästä riippumatta. Opetussuunnitelman tavoitteiden toteutuminen varmistetaan tarjontaa uudistamalla ja opetuksen määrän kasvattamisella.
- Tämän lisäksi koulutus on merkittävä **hyvinvointia edistävä** tekijä. Koulutus eri asteilla edistää hyvinvointia monin tavoin.

Valinnaisainetarjonnan lisääminen ja tarjonnan uudelleen arviointi

Valinnaisainetarjontaa tulisi uudestaan arvioida ja tarjota enemmän koulujen välillä yhdenmukaista tarjontaa ja kaupungin linjauksia tukevaa toimintaa kuten vieraiden kielten opiskelua vaikkapa kurkistuskursseina tai liikunnallisia kursseja.

Samoin olisi tarpeen lisätä kaksi valinnaisainetuntia alakouluihin. Tämän kustannusvaikutus 400.000 euroa vuodessa. Valinnaisaineet lisääisivät koulunkäynnin mielekkyyttä, parantaisivat lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia ja edistäisivät ajattelua, jossa koulujen käyttöaika voisi lisääntyä. Vertailun vuoksi kokonaisopetusmäärä vuosiviikkotunteina eräissä suurissa kaupungeissa: Helsinki ja Jyväskylä 230, Kuopio ja Oulu 227, Tampere 226, Vantaa 229,5, Lahti ja Espoo 229 ja Turku 226. Turussa on siis määrällisesti vähiten opetusta tällä hetkellä yhdessä Tampereen kanssa. (Yksi vuosiviikkotunti on laskennallisesti 38 oppituntia).

Helsinkiläinen oppilas on koulussa turkulaista pitempään yhteensä 152 tuntia (runsaat kuusi viikkoa).

Valinnaisainetarjonnan lisääminen ja tarjonnan uudelleen arviointi

Painotusopetuksen uusi rakenne voitaisiin ottaa käyttöön 1.8.2025 alkaen. Oppilaalle tarjottavien painotuspolkujen teemat ovat

1. Taiteet ja luovuus,
2. Liikunta ja hyvinvointi,
3. Kielet ja vaikuttaminen, ja
4. Tieteet ja teknologia.

Opetuksen painottaminen toteutetaan valinnaisaineiden tuntien kautta, minkä vuoksi kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelman lukuihin 1.6 Painotettu opetus ja 10. Valinnaisuus tulisi tehdä tarvittavia päivityksiä. Jokaisen neljän painotuspolun teeman alle on rakennettu kaksi tai kolme kahden vuosiviikkotuntin mittaista pitkäa valinnaisainetta sekä useampia yhdenvuosiviikkotuntin mittaisia lyhyitä valinnaisaineita. Näiden valinnaisten aineiden avulla varmistetaan oppilaalle monipuolinen ja valitun teeman mukainen painotuspolku

Muutokset olisi mahdollista toteuttaa 1.8.2025 lukien.

Vieraskieliset oppilaat ja erikoisluokat

Turkulaisessa peruskoulussa vieraskielisiä oppilaita on jo noin 20%. Kuitenkin erikoisluokilla vieraskielisiä on noin 5%. Yksi erityisen kritiikin kohde erikoisluokkia kohtaan on ollut, että vieraskielisten oppilaiden osuus on jäänyt vähäiseksi, vaikka useillakaan erikoisluokilla ei vaadita korostunutta suomen kielen hyvää hallintaa. Nyt jo marraskuussa 2023 on ryhdytty miettimään, millä tavoin monikielistä ja monikanavaista tiedottamista voitaisiin lisätä jo kevätkauden 2024 hakuja ajatellen. Panostuksen vaikutukset olisivat nähtävissä jo keväällä 2024 ja muutos voisi olla havaittavissa. Koska asia ei vaadi minkään toimielimen päätöstä, ollaan asia linjattu jo tällä hetkellä. Monikielistä tiedottamista on jo lisätty erityisesti vieraskieliselle väestölle.

Kielitarjonnan vahvistaminen ja vieraiden kielten osaamisen lisääminen

Kielitarjontaa pyritään vahvistamaan erityisesti keskusta-alueen ulkopuolella, jotta pormestariohjelmassa korostunut lähikoulujen vetovoima kasvaisi. Kielipolku säilytetään ennallaan, mutta samaan aikaan etsitään toimia, jolla voidaan paremmin mahdollistaa eri polkuvaihtoehtojen toteutuminen turvaten oppilaiden oikeudet valitsemansa kielen opiskeluun.

Kasvatuksen ja opetuksen osalta linjattu, että Topeliuksen, Aunelan ja Pansion koulujen ja toisaalta Pääskyvuoren, Hannunniitun ja Nummenpakan koulujen osalta voitaisiin etsiä uudenlaisia kielenopetuksen toteuttamistapoja, joilla voidaan varmistaa harvinaisempien kielten opiskelumahdollisuudet. Asiaa on mahdollista kokeilla jo lukuvuoden 2024-2025 valintojen yhteydessä ja mikäli kokemukset ovat myönteisiä, voidaan toimintaa laajentaa myös muiden koulujen alueelle.

Viime kädessä kysyntä määrittelee, mitä vieraita kieliä koulussa voidaan opettaa.

Kieliluokka ja kielikylpytoiminnan kehittäminen

Kieliluokkatoimintaa on Turussa ollut 1990-luvun puolivälistä alkaen. Kieliluokka ja kielikylpytoiminta alkavat 1. luokalta lähtien. Muutenkin kielten opetusta on vuosien aikana varhennettu niin, että aiemmin 3.-luokalta alkanut ns. pitkän vieraan kielen (A1) opiskelu alkaa nykyään jo 1. vuosiluokalla. Siten ero tavallisen luokan ja erikoisluokan välillä on kaventunut. Tällä hetkellä kieliluokkien ja kielikylvyn tarjonta on Turussa seuraava:

- englanti (*Puolalan koulu*)
- saksa (*Puolalan koulu*)
- suomi-venäjä (*Puolalan koulu*)
- ruotsin kielikylpy (*Luostarivuoren koulu*)
- ranska (*Vähä-Heikkilän koulu*)

Lisäksi englannin kieleen painottunutta opetusta järjestetään Wäinö Aaltosen koulussa.

Kieliluokka ja kielikylypytoiminnan kehittäminen

Kansainvälisen koulun opetuskielenä on englanti. Kaupunki on linjannut, että Turun kansainvälinen koulu siirtyy Varissuolta Kupittaalle todennäköisesti tammikuussa 2026 sen jälkeen kun koulun käyttöön peruskorjattavan rakennuksen rakennustyöt ovat valmistuneet. Samassa yhteydessä koulun oppilasmäärää on mahdollista kasvattaa merkittävästi nykyisestä (250 opp->450 opp).

Myöhemmin saattaa olla tarpeen päättää, millä tavoin ja missä **englanninkielistä** opetusta Turussa järjestetään. Koska 2020-luvun lopun kysyntätilanne on epäselvä, tulee asiassa tehdä tarvittavat linjaukset 2020-luvun jälkipuoliskolla. Tästä syystä Puolalan koulun, Wäinö Aaltosen koulun tai Kansainvälisen koulun toimintaan ei esitetä nyt minkäänlaisia muutoksia

Kieliluokka ja kielikylypytoiminnan kehittäminen

Ruotsin kielikylvyn tilanne on tarpeellista arvioida myöhemmin uudestaan, jotta voidaan turvata ruotsinkielisen opetuksen määrä erityisesti ylimmillä vuosiluokilla ja samalla turvata oppilaiden suomen kielen riittävä kehittyminen. Päätös voidaan tehdä, kun uusi St Olofsskolan on valmistunut tai valmistumassa. Tällä hetkellä valmistumisaika saattaa olla vuoden 2028 alku. Asia on ollut kasvatus- ja opetuslautakunnan käsittelyssä aiemmin syksyllä.

Ranskan ja saksan kieliluokkatoimintaan on ollut kiinnostusta ja usein on käynyt niin, että useampikin englannin kieleen hakeutunut onkin päätenyt nimenomaan saksan kieliluokalle. Sekä saksan että jonkin verran myös ranskan osalta haasteena on ollut, että opetuksen järjestäminen yläkoulussa on vaikeutunut, koska kielitaitoisia aineenopettajia ei ole onnistuttu rekrytoimaan. Erityisenä piirteenä on todettava, että Ranskan ja saksankielisten maiden lähetystöt ovat merkittävästi tukeneet ja osoittaneet mielenkiintoa toimintaa kohtaan.

Kieliluokka ja kielikylypytoiminnan kehittäminen

Venäjän kieliluokkatoiminta voitaisiin lopettaa vähäisen kysynnän vuoksi ja siksi, että opettajien osaamisvajeen vuoksi opetusta ei tosiasiallisesti ole voitu toteuttaa lainkaan vuosiluokilla 7-9. Hakijamäärä on aivan riittämätön oman luokan perustamiseen, joten toimintaa pyöritetään yhdysluokkatoimintana, jonka seurauksena luokalle voidaan vuosittain ottaa noin 12 oppilasta. Myös toiminnan kustannukset ovat nousseet varsin korkeiksi.

Saatujen selvitysten mukaan kustannukset Puolalan koulussa jakautuvat voimakkaasti ja ovat suurimmillaan venäjän ja saksan kieliluokilla.

Valintaprosessi ja resurssointi eri kieliluokilla yhdenmukaistetaan.

Kieliluokkien valintaprosessissa on käytetty apuna testausta, joilla on voitu varmistaa, että opiskelu myöhemmin etenee eikä voimakkaita oppimiseen liittyviä pettymyksiä pääsisi syntymään. Venäjän osalta, jossa on käytetty testausta ja haastattelua, tulisi yhdenvertaisen kohtelun vuoksi myös siinä siirtyä yhdenmukaiseen testaukseen lukuvuoden 2024-2025 alusta, mikäli venäjän kieliluokkatoiminta päätetään säilyttää.

Lisäksi rehtoreiden tulisi lukujärjestyksiä, resurssointia ja koulukohtaista opetusta suunniteltaessa muistaa, että oppilaita ja oppilasryhmiä tulisi kohdella yhdenvertaisesti ja niiden linjausten mukaisesti, mitä erityisesti on päätetty positiivisen diskriminaation pohjalta.

Liikunnan erikoisluokat

- 7.-luokalta alkavaa Urheilijan polkua vahvistetaan ja otetaan Rieskalähteen koulu uudeksi koulumahdollisuudeksi. Lyseossa on oltu asiasta kiinnostusta, mutta pysyvien koulutilojen puutteen ja puutteellisten liikuntatilojen vuoksi asia ei nyt ajankohtainen. Muilta osin liikuntaluokat voisivat jatkaa ja mikäli liikuntapaikkaverkoston myöhemmässä vaiheessa tulee joitakin muutoksia, voidaan tilannetta arvioida uudestaan. Kaupungin liikuntapaikkaverkosto on uudistumassa, mutta samaan aikaan pyritään parantamaan koulujen yhteydessä olevia sisä- ja ulkoliikuntapaikkoja.
 - *Luostarivuoren koulu* (koripallo, uinti, yleisvalmennus, yleisurheilu)
 - *Puopellon koulu* (telinevoimistelu, joukkuevoimistelu, jääkiekko, yleisvalmennus)
 - *Vasaramäen koulu* (jalkapallo, tanssi ja voimistelu, yleisvalmennus, salibandy)

Liikunnan erikoisluokat

Vasaramäen koulun liikuntalinjatoiminta voitaisiin lopettaa vuosiluokilla 3-6. Nykykäsityksen (Huippu-urheiluyksikkö/Olympiakomitea ja Urheiluakatemia) mukaan liikuntalinjatoiminta alkaa liian varhaisessa vaiheessa eikä palvele sen paremmin huippu-urheilua kuin tavallista liikunnan edistämistä. Liikuntalinjasta luopuminen mahdollistaa jopa Vasaramäen koulussa sen, että yleistä liikkumista voidaan edistää ja liikuntaa tarjota valinnaisaineena suuremmalle joukolle. Lisäksi on todettava, että 3.- ja 4.-luokkalaisten liikkuminen paikasta toiseen sisältää vielä ylimääräisiä riskejä liikenneturvallisuudenkin näkökulmasta. Oppilaiden ottaminen voitaisiin lopettaa 1.8.2025.

Liikuntaluokkatoiminta perustuu Turussa edelleen urheiluun. Samaan aikaan kuitenkin pitää jatkuvasti pyrkiä lisäämään lasten ja nuorten liikunnallisuutta, koska lapset ja nuoret myös Turussa liikkuvat riittävästi terveytensä ja muun hyvinvointinsa näkökulmasta.

Musiikki ja kuvataide

Musiikin ja kuvataiteen osalta muutoksia ei nyt tehdä. Musiikin erikoisluokkatarjonta on viime vuosina supistunut kysynnän puutteen vuoksi merkittävästi. Lisäksi musiikin erikoisluokkatoiminta kytkeytyy Puolalanmäen lukion musiikin erikoistehtävään ja kaupungin omistaman Konservatorion toimintaan. Kun kaupunkiin ollaan lisäksi rakentamassa musiikin ystäville Musiikkitaloa, vaikuttaisi erikoiselta, jos tämä mahdollisuutta oltaisiin nyt kaventamassa.

Kuvataiteen osalta muutoksia ei nyt tehdä, mutta Luostarivuoren koulun olisi tarpeen kiinnittää huomiota siihen, että koulutukseen valitut ovat voimakkaasti segregoituneet sukupuolen mukaan ja että tätä eroa olisi tarpeen kaventaa. Laajemmassa viitekehyksessä on syytä muistaa, että kaupunki on panostanut kuvataiteeseen myös merkittävästi (Taiteen talo)

Matematiikka

Matematiikan erikoisluokkatoimintaa on alakoulussa Raunistulassa ja yläkoulussa Rieskalähteessä. Kaupungissa on ollut useita vuosi käynnissä STEAM-hanke, jonka tarkoituksena on ollut edistää matematiikan ja luonnontieteiden osaamista, koska kaikissa korkeakouluissa on suuri kysyntä juuri em. aineiden osaajista. Steam-hanke on osaltaan mahdollistanut sen, että osaajien määrä on lisääntynyt ja korkeakouluihin on ollut riittävästi hakijoita, koska alan työllisyysmahdollisuudet ovat hyvät. STEAM-hanke on ollut suosittu varhaiskasvatuksessa ja kaikilla kouluasteilla.

Erikoisluokkatoiminnan lisäämisen sijasta tulisikin lisätä laaja-alaisesti matemaattisten ja luonnontieteellisten aineiden osaamista jokaiset turkulaisen lapsen ja nuoren osalta varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.

Taloudellisten vaikutusten arviointi

Suorat vaikutukset

- Edellä kuvattujen uudistusten suorat taloudelliset vaikutukset ovat kustannuksia kohtuullisessa määrin lisääviä (opetustuntimäärän kasvattaminen +2 vvt, 400.000 euroa ja toisaalta kustannuksia vähentäviä (venäjän kieliluokka, 52.000 euroa ja liikuntalinja 15.000 euroa). Muutoksen nettokustannusvaikutus olisi siis +323.000 euroa

Epäsuorat vaikutukset

- Vaikeammin arvioitavissa oleva asia on, että tarve koulujen järjestämälle muulle toiminnalle (kerhot, ippe) jossain määrin voi vähetä, koska koulupäivät varsinkin alakouluissa tulee pitenemään vuonna 2025. Tällä on muita kustannuksia alentava vaikutus, koska opetus- ja kulttuuriministeriön päättämä tuntimäärän lisääminen on tarkoitus korvata kunnille. Sitä, missä määrin turkulaisia lapsia saadaan kannustettua vieraiden kielten opiskeluun ja mitä kustannuksia se tulisi aiheuttamaan, on vaikea arvioida. Määrä tulee olemaan joka tapauksessa alle 100.000 euroa.

Kuuleminen ja osallistaminen

- Kuntalaisia on kuultu laajasti aiemmissa yhteyksissä. Tästä huolimatta kuulemista on tarpeellista jatkaa erityisesti **lapsivaikutusten** näkökulmasta.
- Kun uudistusten painopiste on erityisesti alaluokilla, tulee erityisesti kuulla niitä aikuisia, jotka ovat lasten kanssa paljon tekemisissä. Tällaisia ryhmiä ovat vanhemmat, koulun henkilöstö, aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstö, mutta myös kasvatuksen ja opetuksen koko palvelualueen henkilöstö esim. kielipolkuvaikutusten osalta.

Kysymykset

Kiitos!